

УДК 929:02-051 Перић, О.

doi: 10.19090/cit.2024.45.50-61

Оригинални научни рад

Од Ужичке републике до Маршалата Библиотекарски пут Олге Перић

Бранка Драгосавац
Универзитет у Београду
Правни факултет – Библиотека, Београд
ORCID 0000-0003-1940-6986
branka.dragosavac@ius.bg.ac.rs

Нада Јелкић
Библиотека града Београда
nadajelkic1@yahoo.com

Сажетак

Олга Перић (Арсенијевић, Стокановић; Стари Бечеј, 1913–1993) у српској културној историји остала је упамћена по сложеним радним задацима на којима је била ангажована. Свој библиотекарски пут Олга Перић започела је током Другог светског рата, а наставила од 1953. године у Новом Саду и Београду, где је остала до пензионисања, 1972. У овом периоду показала се као одличан познавалац струке, којој је дала значајан допринос. Активно је радила на подизању свести о значају образованог и обученог кадра, увођењу и примени интернационалних правила у библиотекама свих типова и уложила изузетан напор на просторном уређењу и повећавању просторних капацитета за смештај фондова. Осим тога, показала се као вешт руководица и остала је упамћена и по томе што није одступала од високих критеријума за рад институција којима је управљала или у чијем формирању је учествовала.

Кључне речи: Олга Перић (1913–1993), библиотекар, Библиотека Матице српске, Библиотека града Београда, Лична библиотека Јосипа Броза Тита

Увод

Олга Перић је, након дипломирања на Филозофском факултету у Београду (1937), кратко време била ангажована као професор лозничке Гимназије.¹ Од јесени 1941. године започиње своју библиотекарску каријеру најпре у Чачку (1941), касније у Новом Саду у Библиотеци Матице српске (1953–1958), на месту директора Библиотеке града Београда (1958–1968), а завршила је у Маршалату, као шеф личне библиотеке Јосипа Броза Тита (1968–1972). Запажена је и њена улога у Библиотекарском друштву Србије, у чијем раду је активно учествовала као

¹ Рад је изложен на четвртм Научном скупу „Библиотеке и идентитет“, 24. и 25. маја 2023. године у Панчеву и Београду. Допуњен је и измењен за потребе објављивања.

члан Управног одбора, потпредседник (1960–1961, 1964–1965) и председник (1965–1966).² Објављивала је у часописима *Књижник*³, *Библиотекар*⁴ и *Лешојис Машице српске*⁵.

Осим библиотекарског, истиче се и њен ангажман у просвети и култури, у професури (1937–1940, 1945), инспекторату за школство у новосадском Окружном народноослободилачком одбору (1945–1946), Повереништву за просвету и културу Војводине (1946–1952) и Српском народном позоришту (1952). За свој рад вишеструко је награђивана.

Овај текст има за циљ да представи деловање О. Перић у култури Србије, са посебним освртом на библиотекарство. У библиотекама Србије, са извесним краћим прекидима, радила је пуне три деценије, а њен рад до сада није у целости сагледан и систематизован. Користећи сачуване годишње извештаје институција у којима је била ангажована, објављене текстове у монографским и серијским публикацијама и њене радове у стручним гласилима, биће приказана њена настојања на подизању свести о значају библиотека, као и допринос њиховом развоју.

Биографија Олге Перић

Олга Перић рођена је 8. априла 1913. године у Старом Бечеју. У родном граду завршила је основну школу и гимназију. Дипломирала је 1937. на Филозофском факултету у Београду⁶ – Група за југословенску књижевност и српски језик⁷. Наредне три године била је ангажована као професор Гимназије у Лозници, где јој је прекинут радни однос због припадности напредном покрету. У пролеће 1940. са мужем Миланом Арсенијевићем⁸ сели се у Чачак, где је била руководилац Културно-просветног одбора и водила библиотеку.⁹ Након слома Ужичке републике, 29. новембра 1941. године, Олга Перић налазила се на релацији Београд – Чачак, где је ухапшена крајем јануара наредне године и спроведена у логор на Бањици.¹⁰ Како сама пише,

² Бојана Вукотић, „Личности које су обележиле рад Друштва“, у *Библиотекарско друштво Србије: 1947–2022* (Београд: Библиотекарско друштво Србије, 2022), 91–92.

³ Олга Перић, „Поводом оснивања Савеза библиотека и организација за ширење књиге“, *Књижник* Год. 6, бр. 21–22 (1957), 583–587.

⁴ Олга Перић, „Библиотека ослобођеног Чачка 1941.: (1. X 1941 – 20. XI 1941)“, *Библиотекар* Год. 13, бр. 5 (1961): 418–420.

Олга Перић, „Основни задаци и улога матичне библиотеке у развоју мреже библиотека“, *Библиотекар* Год. 13, бр. 1–3 (1961): 16–25.

Олга Перић, „Уводно излагање на годишњој Скупштини Друштва библиотекара Србије“, *Библиотекар* Год. 18, бр. 4 (1966): 243–248.

Олга Перић, „Прослава педесетогодишњице Градске библиотеке у Варшави“, *Библиотекар* Год. 10, бр. 2/3 (1958): 220.

Олга Перић, „Практични аспекти спровођења система стицања и расподеле дохотка у библиотекама“, *Библиотекар* Год. 13, бр. 6 (1961): 603–621.

Олга Перић, „Три необјављена писма из Вукове преписке“, *Библиотекар* Год. 21, бр. 1 (1969): 5–12.

⁵ Олга Стокановић, „Рад Матице српске: патронат Библиотеке Матице српске“, *Лешојис Машице српске*, Год. 130, бр. 373, св. 2 (фебруар 1954): 177.

Олга Арсенијевић, „Светозар Марковић и питање ослобођења 'женскиња'“, *Лешојис Машице српске* Год. 120, књ. 358, св. 2–3 (август–септембар 1946): 207–212.

⁶ *Енциклопедија Српској народној позоришња*, Перић-Арсенијевић-Стокановић Олга, преузето 28. 3. 2023, <https://www.snpr.org.rs/enciklopedija/?p=8561>.

⁷ М. Radonjić, „Olga Perić (1913–1933)“, *Almanah pozorišta Vojvodine* sv. 27 (1994): 145–146.

⁸ Милан Арсенијевић, први супруг Олге Перић, погинуо је на Сутјесци 1943. године. – Олга Перић, „Библиотека у ослобођеном Чачку 1941. године“, *Глас библиотеке* Год. 1, бр. 1 (1988): 25.

⁹ *Енциклопедија Српској народној позоришња*, Перић-Арсенијевић-Стокановић Олга.

¹⁰ Добрица Вуловић и др., *Смугленскиње београдској Универзитету у револуцији* (Београд: Центар за марксизам Универзитета у Београду, 1988), 162.

Драгосавац Б. и др. „Од Ужичке републике до Маршалата: Библиотекарски пут Олге Перић“, 51–61

на основу изјава три трговца из Чачка, који су потврдили да није радила ништа сумњиво¹¹, већ септембра 1942. је пуштена.¹²

Крајем 1944. године илегално се пребацила у Бечеј¹³, а након ослобођења ангажована је на одговорним задацима – секретар Градског комитета Комунистичке партије Југославије, професор и директор Гимназије¹⁴ и председник Антифашистичког фронта жена (АФЖ). Од августа 1945. живела је у Новом Саду¹⁵ и радила као инспектор за школство у Окружном народноослободилачком одбору, а затим као референт и помоћник повереника у Повереништву за просвету и културу Војводине.¹⁶

У марту 1952. године изабрана је за прву жену управника Српског народног позоришта у Новом Саду.¹⁷ Одмах по постављењу „најавила је [...] знатније ангажовање младих представљачких снага, богату летњу сезону и оснивање мобилне екипе глумаца која би давала представе по војвођанским селима; међутим [...] не успевши да успостави разумевање са сарадницима“¹⁸ и да спроведе „свој план чисте уметности у позоришту“ она га је напустила 31. децембра 1952. године. „Током управниковања у Српском народном позоришту Олга Перић је, међу сарадницима и уметницима, остала запамћена као савестан, уман, веома енергичан и радени посленик, ванредне интелигенције.“¹⁹

Период од 1. октобра 1953. до 30. јула 1958. провела је у Библиотеци Матице српске²⁰ на местима помоћника управника и вршиоца дужности управника, „знатно доприносећи сређивању стања у овој културној институцији“. Средином 1958. прешла је на место управника Библиотеке града Београда²¹ на коме је остала целу једну деценију. Радни век окончала је (1972) у Маршалату, као шеф личне библиотеке Јосипа Броза Тита.²²

За свој рад награђена је Орденом рада III реда (1950), Орденом братства и јединства са сребрним венцем (1971), Орденом рада са црвеном заставом (1973), а добитник је и признања „Милорад Панић-Суреп“ (1973) за постигнуте резултате у развоју библиотекарства.²³

Преминула је 28. марта 1993. у Новом Бечеју. Сахрањена је на Новом гробљу у Београду.

¹¹ Олга Перић, „Библиотека у ослобођеном Чачку 1941. године“, 25.

¹² Вуловић и др., *Студенткиње београдској Универзитетској у револуцији*, 162.

Према другом извору у затвору је била од 14. 4. 1942. до 15. 10. 1942. – Evica Micković i Milena Radojčić, *prir., Logor Banjica: logoraši: knjige zatočenika koncentracionog logora Beograd-Banjica: (1941–1944)*. Т. 1 (Београд: Историјски архив, 2009), 379.

¹³ Вуловић и др., *Студенткиње београдској Универзитетској у револуцији*, 162.

¹⁴ *Енциклопедија Српској народној позоришта*, Перић-Арсенијевић-Стокановић Олга.

¹⁵ Олга Перић је током живота у Новом Саду кратко време била у браку са виолончелистом Марком Стокановићем. Са њим је имала сина који је трагично преминуо у 12. години. – Radonjić, „Olga Perić (1913–1933)“: 145–146.

¹⁶ *Енциклопедија Српској народној позоришта*, Перић-Арсенијевић-Стокановић Олга.

¹⁷ Radonjić, „Olga Perić (1913–1933)“: 145–146.

¹⁸ *Енциклопедија Српској народној позоришта*, Перић-Арсенијевић-Стокановић Олга.

¹⁹ Radonjić, „Olga Perić (1913–1933)“: 146.

²⁰ *Годишњак Библиотеке Матице српске за 1981. годину* Књ. 6 (1983): 48.

²¹ Љубица Ћоровић, *Илустрована историја Библиотеке града Београда* (Београд: Библиотека града Београда, 2011), 67.

²² Бојана Вукотић, „Личности које су обележиле рад Друштва“: 91–92.

²³ Награду је од 1971. до 2000. године додељивала Заједница матичних библиотека Србије „библиотечким радницима и библиотекама за посебна залагања и резултате, за унапређење библиотечке делатности и за допринос популарисању књиге и читања“. – Награда „Милорад Панић-Суреп“, преузето 31. 3. 2023, <https://nb.rs/zmb/nagrade/#superb>.

Први библиотекар Јавне библиотеке у Чачку

У пролеће 1940. године Олга Перић, у то време Арсенијевић, доселила се у Чачак, где је њен супруг Милан радио као професор географије у Гимназији.²⁴ Како је она остала без ангажмана²⁵, одмах по ослобођењу Чачка, у јесен 1941, постала је руководица Културно-просветног одбора и именована за шефа библиотеке.²⁶

Активности на прикупљању, сређивању и обради фонда новоформиране библиотеке, према њеним речима, текле су брзо и организовано. Сакупљен је велики број књига које су преузете из библиотеке чачанске Гимназије, Учитељског дома и из приватних библиотека петоколонаша.²⁷ Ситуација у самом граду била је врло нестабилна, честа су била бомбардовања, али су патриоте обезбеђивале „кола са књигама“ и одмах по завршетку дејстава оне су пристизале.

Број публикација које су чиниле фонд, а које су прикупљене у овим акцијама, остао је непознат, али је извесно да није био занемарљив, будући да су Олги Перић у пословима сређивања Библиотеке помагале професорке Гимназије „Лепа Томановић, Радмила Томић-Јеђупка, Маргита Радовић²⁸, Јелена Раић и др.“.²⁹ Њихова задужења била су на „издавању књига и штампе“, вођењу аналфабетских течајева, читалачких часова, организовању предавања, колективног слушања радио извештаја.³⁰

Нема, нажалост, података о саставу фондова, али партизани су, како Олга Перић пише, били врло заинтересовани за све форме рада у Библиотеци – у њој су проводили „своје слободно време обавештавајући се, преко дневне штампе, о текућим догађајима и допуњујући своје образовање коришћењем књига“, за писмене и полуписмене одржавали су се читалачки часови и аналфабетски течајеви³¹, а неким је замењивала кућу.³² Најповољнији услови за коришћење били су у Библиотеци, а дешавало се и „да партизани одлазећи на положај дођу [...] да замоле неки број новина или неку књигу да их понесу друговима да и тамо, на положају у предању што прочитају“.³³

Сасвим је извесно, из помало лирског текста Олге Перић, у којем се највећим делом величају револуција и партизански подвизи, да је и током борбених дејстава постојала свест о неопходности књиге, читања и библиотека. Из података овог рада, који је, са мањим изменама, објављиван у три³⁴ наврата, закључује се да се радило о стихијском прикупљању грађе, али свакако је чињеница да она није била безначајна, будући да су се у њој нашли делови

²⁴ Перић, „Библиотека у ослобођеном Чачку 1941. године“, 23.

²⁵ „Радила је као професор гимназије у Лозници до 1940, када је, због припадности напредном покрету, отпуштена из службе“. – Вукотић, „Личности које су обележиле рад Друштва“, 91.

²⁶ Олга Перић, „Библиотека ослобођеног Чачка 1941.“: 418.

²⁷ Исто, 419.

²⁸ Маргита Радовић (1895–1959) рођена је у Вранићима код Чачка. Након дипломирања на Филозофском факултету у Београду вратила се у Чачак 1923. од када је предавала у Гимназији. Након завршетка Другог светског рата (1944) постављена је за првог директора Женске гимназије у истом граду. Од 1948. до 1959. именована је била за управника Архивског средишта (данас – Међуопштински архив у Чачку). – Г. Оташевић, „По добру се људи памте“, *Полишка* 22. 06. 2014, преузето 27. 3. 2023, <https://www.politika.rs/scc/clanak/297147/Po-dobru-se-ljudi-pamte>.

²⁹ Перић, „Библиотека у ослобођеном Чачку 1941. године“: 24.

³⁰ Перић, „Библиотека ослобођеног Чачка 1941.“: 420.

³¹ Перић, „Библиотека у ослобођеном Чачку 1941. године“: 23–24.

³² Перић, „Библиотека ослобођеног Чачка 1941.“: 420.

³³ Исто.

³⁴ Перић, „Библиотека у ослобођеном Чачку 1941. године“: 23–25 ; Перић, „Библиотека ослобођеног Чачка 1941“: 418–420.

Љубомир Марковић, *Чишћенице и библиотеке у Чачку* (Чачак: Литопапир, 1998), 37–39.

Драгосавац Б. и др. „Од Ужичке републике до Маршалата: Библиотекарски пут Олге Перић“, 51–61

сачуваних фондова библиотека чачанске Гимназије³⁵ и Учитељског дома³⁶, који нису страдали почетком Другог светског рата. Сасвим је друго питање у којој су мери они одговарали војницима и њиховим интересовањима, колико су уопште успели да их користе јер је библиотека радила од 1. октобра до 20. новембра 1941. године. Осим „унутрашњег рада са публиком“ и културно-просветног рада, овде су се примала и „обавештења где партизани који долазе са положаја треба да се јаве да приме рубље, ново одело, чарапе, џемпере и слично“ јер су ту радиле и „другарице из АФЖ-а и партизанске радионице“.³⁷

У Библиотеци Матице српске

У Библиотеку Матице српске Олга Перић дошла је 1. октобра 1953.³⁸ и постављена за помоћника управника проф. Младена Лесковца. Након његовог одласка на место декана новооснованог Филозофског факултета у Новом Саду, у новембру 1954, била је вршилац дужности управника, до постављења новог – Борислава Михајловића, новембра 1955. године³⁹.

Исте године, по примању на дужност помоћника управника, Олга Перић (у то време Стокановић) именована је у новоосновани Савет Библиотеке Матице српске⁴⁰, уз управника и пет шефова одсека⁴¹ у коме је остала до средине 1958. године, када је „отишла на нову дужност“⁴².

Будући да је Библиотека од свог оснивања до 1959. године радила под патронатом Матице српске⁴³, то су и извештаји о њеном раду прилично сажети. Из њих се не може реконструисати рад Олге Перић.

Сагледавајући комплетан рад Библиотеке Матице српске, у периоду када је О. Перић била на месту помоћника управника, истичу се напори на сталном подизању свести о њеном значају, повећању књижног фонда и побољшању кадровске структуре запослених. Чињеница је да у

³⁵ Овде се, наиме, ради о Библиотеци Ћачке дружине „Рајић“ која је устројена при Гимназији још 1892/93. године. Према објављеним подацима у периоду пред избијање Другог светског рата, односно школске 1938/39. располагала је са „3.179 дела [...] У октобру 1941. године књиге ове библиотеке пребачене су из Гимназије у Партизанску библиотеку“. – Марковић, *Чишћонице и библиотеке у Чачку*, 40–47.

³⁶ „Уједињена књижница и читаоница у Чачку настала је спајањем три установе“ 15. маја 1934. године, када су јој одобрена правила. Њу су чинили фондови Књижнице Народног универзитета (1930), Књижнице учитељског удружења – Дома (1924) и Књижнице сарајевске „Просвете“ (1932). На почетку рада располагала је фондом од 700 књига, а број се константно повећавао те је у јуну 1937. имала 3200 примерака. До почетка рата у њој су се одржавала предавања, књижевне вечери, а била је место окупљања комуниста, па је 1937. добила налог да се распусти. То је и реализовано, али тек марта 1939. када је затворена, а књиге предате председнику ради даље употребе и располагања. Издржавала се добровољним прилозима и имала је два волонтера: Маргиту Радовић, књижничара и Драгу Ковачевића, пом. књижничара. – Марковић, *Чишћонице и библиотеке у Чачку*, 28–36.

³⁷ Перић, „Библиотека ослобођеног Чачка 1941.“: 420.

³⁸ *Годишњак Библиотеке Матице српске за 1981. годину*. Књ. 6 (1983): 48.

³⁹ Олга Перић и Радомир Радујков, „Извештај о раду Библиотеке Матице српске у 1955 години“, у *Извештаји Матице српске: за 1955 годину*, преузето 13. 9. 2024, <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=numerated&id=30538&m=2#page/4/mode/2up>.

⁴⁰ Савет је формиран на иницијативу Управног одбора Матице српске са циљем да се искључиво лично руковођење замени друштвеним управљањем. – „Рад Библиотеке“, у *Извештаји Матице српске: за 1953 годину*, преузето 13. 9. 2024, <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=numerated&id=30536&m=2#page/4/mode/2up>

⁴¹ Исто.

⁴² Борислав Михајловић и Радомир Радујков, „Извештај о раду Библиотеке Матице српске у 1958 години“, у *Извештаји Матице српске: за 1958 годину*, преузето 13. 9. 2024, <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=numerated&id=32087&m=2#page/32/mode/2up>.

⁴³ Исто.

Драгосавац Б. и др. „Од Ужичке републике до Маршалата: Библиотекарски пут Олге Перић“, 51–61

свим извештајима у којима постоје подаци о броју и структури запослених у Матици српској, већину чини особље запослено у Библиотеци (чак 70% процената).⁴⁴

Од 1954. до 1958. године трајало је премештање целокупног фонда у нове магацинске просторије. Током тога било је неопходно и „средити књиге по фондовима а унутар њих по форматима, узбучити их, сигнирати, преинвентарисати, обрадити и израдити азбучни и топографски каталог књига и периодике“.⁴⁵

Након што је 1959. године постала самостална институција, према писању управника Борислава Михајловића, „најважнији задатак Библиотеке [...] биће [...] да прошири круг својих чланова новим читаоцима, да повећа набавку, да отпочне рад на сређивању својих мултипликата на страним језицима, – једном речју да почне да извлачи пуне резултате из претходног рада“.⁴⁶ Свакако да једна од заслуга за наведени напоран рад, како стручни, тако и повремено тежак физички и организацију послова у Библиотеци Матице српске припада Олги Перић.

Управник Библиотеке Града Београда

Средином 1958, према подацима *Годишњег извештаја о раду Библиотеке града Београда*⁴⁷, због несугласица са запосленима, смењена је Босиљка (Боса) Петровић⁴⁸ и на место директора постављена Олга Перић⁴⁹. У архивској грађи Библиотеке града Београда (у даљем тексту БГБ) нема ближих података о њеном раду изузев годишњих извештаја, те ће из њих бити наведени подаци који представљају специфичности у раду Олге Перић и институције којом је руководила.

Изузимајући податке о редовним активностима на услуживању корисника, континуираној и планској набавци библиотечке грађе и повећању броја чланова, одмах по преузимању дужности управника, Олга Перић, инсистира на повећању броја запослених, омасовљењу читања, координираној набавци и неопходности проширивања постојећих просторија БГБ, односно изради пројекта и изградњи нове зграде, јер затечено стање не може да подмири захтеве чланова за коришћењем и фонда и читаоничких просторија, а настављена је ревизија целокупног књижног фонда. У извештајима готово истоветно се наводе ови проблеми на чијем је решавању радила Олга Перић током десет година управљања БГБ.

Године 1959. настављена је претходно започета ревизија књижног фонда БГБ, пресигнирање и прекласификација, а у том процесу уведене су и поједине новине: „отпочета је израда азбучног каталога целокупног књижног фонда [...] на листиће међународног формата /слово А, Б, В, Г и Д/“.⁵⁰ Након израде Централног азбучног каталога БГБ, у циљу уштеде времена

⁴⁴ „Укупно је запослено у Матици 60 лица у својству разврстаних или сталних хонорарних службеника и радника са пуним радним временом, док привремених и осталих хонорарних има 15 [...] Од укупног броја [...] на Библиотеку отпада 41 [...] Положај службеника и радника у Матициној служби регулисан је аналогно положају лица запослених у одговарајућој државној служби, како у погледу квалификација, разврставања и услова напредовања, тако и у погледу припадности. Матица се стара о стручном оспособљавању особља, настојећи да се млађи кадрови упуте у послове и ужих специјалности, упућује службенике који испуњавају услове да полажу стручни испит пред државном испитном комисијом, омогућује, својом помоћу, одржавање курсева страних језика, а исто тако омогућује давањем одсуства и новчаном потпором стручна путовања у иностранство. У вези са тим предвиђа се ове године и размена библиотекара са једном иностраном библиотеком“. – Перић и Радујков, „Извештај о раду Библиотеке Матице српске у 1955 години“.

⁴⁵ Михајловић и Радујков, „Извештај о раду Библиотеке Матице српске у 1958 години“.

⁴⁶ Исто.

⁴⁷ *Годишњи извештај о раду Библиотеке града Београда за 1958. годину*, преузето 28. 11. 2023, <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=32&from=pubstats>.

⁴⁸ Ђоровић, *Илустрована историја Библиотеке града Београда*, 67.

⁴⁹ *Годишњи извештај о раду Библиотеке града Београда за 1958. годину*.

⁵⁰ Olga Perić, *Извештај о раду Библиотеке града Београда од 1. I 1959. до 31. X. 1959. г.*, преузето 28. 11. 2023, <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=33&from=pubstats>.

запослених, али и материјалних средстава, као и уједначавања, унификације и решавања проблема јединствене набавке, каталогизације и класификације у целој мрежи популарних библиотека Београда, на иницијативу БГБ, 1963. године, издавачко предузеће „Рад“ основало је „Књиго-сервис“ које је за све наслове на језицима југословенских народа и народности, за потребе свих београдских библиотека, штампало каталожке листиће, чиме су ови проблеми били решени. Осим ових, „Књиго-сервис“ штампао је и бланко каталожке листиће међународног формата које су користиле и друге библиотеке широм целе Југославије.⁵¹

У 1965. години уведене су огромне измене у изради каталога БГБ, „завршене су све припреме за прекуцавање азбучног матичног каталога на латиницу и на листиће међународног формата. Упоредо су издвојени каталожки листићи из централног публичног [...] ради прекуцавања одреднице на латиницу и пребацавања у абecedни публични каталог (11.110 листића)“.⁵² Све народне библиотеке у Београду, у истом периоду, промениле су дистрибутера за набавку нових књига и израду каталожких листића. Уговор је потписан са издавачком кућом „Нолит“ и њеним новооснованим Центром за рад са популарним библиотекама.⁵³

Подацима годишњих извештаја БГБ и управника Олге Перић потврђени су њени лични ставови о неопходности да се извесни „мултиплицирани послови – обједине и раде само у матичним библиотекама, да се тиме брже механизују неки послови, да се тзв. „библиотечка техника“ [...] рационалније ради“ што „рађа велику обавезу брзог уједначавања свих прописа и формулара“.⁵⁴ Треба свакако истаћи да је Олга Перић имала огромно знање из области библиотечке струке како би могла да координира и реализује све ове активности.

У својим теоријским радовима Олга Перић значајно место посвећује проблемима запослених у библиотекама, њиховом школском и допунском образовању⁵⁵ и указује на могућности њиховог решавања: законским утемељењем струке, увођењем норми, награђивањем по учинку, отварањем Катедре на Филолошком факултету.⁵⁶

У годишњим извештајима о раду БГБ, такође, инсистира на квалификованим, обученим, заинтересованим кадровима, који су „оријентисани да им животни позив буде рад на пропаганди књиге“.⁵⁷ По ступању на место управника број стално запослених износио је 33 чиновника, а кадровска структура показује да 22 представљају стручне раднике (66,7%) – 13 библиотекара (од којих само један нема положен стручни испит), седам књижничара и два библиотечка манипуланта.⁵⁸ Тенденција пораста броја запослених настављена је и следеће (1960) године, када су примљена још четири стручна радника. У наредном периоду број службеника се повећавао и 1964. износио је 45, од чега 25 библиотекара и књижничара.⁵⁹

Извесно је да се у овом периоду број стручних радника повећао за готово половину, а будући да је и сама била заговорник неопходности полагања стручних испита и институционализације библиотечног образовања, сви запослени морали су да испуњавају ове критеријуме. БГБ као носилац мреже јавних библиотека на нивоу града организовала је преко Библиотечног центра

⁵¹ *Godišnji izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda u 1963. godini*, preuzeto 29. 11. 2023, <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=39&from=pubstats>.

⁵² *Izveštaj o izvršenju programa delatnosti Biblioteke grada Beograda za 1965. godinu*, preuzeto 29. 11. 2023, <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=277&from=pubstats>.

⁵³ Исто.

⁵⁴ Перић, „Основни задаци и улога матичне библиотеке у развоју мреже библиотека“: 17.

⁵⁵ Исто, 22.

⁵⁶ Перић, „Уводно излагање на годишњој Скупштини Друштва библиотекара Србије“: 245.

⁵⁷ Перић, „Основни задаци и улога матичне библиотеке у развоју мреже библиотека“: 22.

⁵⁸ Perić, *Izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda od 1. I 1959. do 31. X. 1959. g.*

⁵⁹ *Godišnji izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda za 1964. godinu*, preuzeto 29. 11. 2023, <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=40&from=pubstats>.

Београда⁶⁰ (од 1960. Стручног колегијум /координационог тела популарних библиотека) семинаре, округле столове, предавања и друге активности са циљем едукације запослених у свим популарним библиотекама, којих је на подручју среза, пред доношење Закона о библиотекама, било 104, од чега „45 библиотека у градским општинама, а 59 на приградском подручју“.⁶¹

Неадекватан смештај БГБ, у старој и оронулој згради, заједно са Градским музејом, један је од истакнутих проблема на чијем решавању је Олга Перић инсистирала, међутим, ни поред одређених одлука које су донете у децембру 1959. по овом питању Секретаријат за просвету и културу Народног одбора Београда, није ништа предузео.⁶² И наредних година говорило се и писало о могућностима решавања овог проблема. Године 1962. издвојена су новчана средства за „израду пројекта“ нове зграде, са којим се није могло започети до проналажења адекватне локације.⁶³ Предложена је 1964, између улица Кнез Михаилове и 7. јула, а Скупштина града одобрила је БГБ „на име инвестиција за припремне радове, износ од 20.000.000“.⁶⁴ Међутим, ни наредни период није донео никакве погодности по овом питању. Први пут се, 1971, „појављује информација да ће, након пресељења Народне библиотеке, објекат у Кнез Михаиловој 56 припасти Библиотеци града Београда [...] Записник о примопредаји зграде потписан је 8. октобра 1975 [...] Усељење је било планирано за две-три године, али се, нажалост, остварило тек након једанаест година“ и огромног ангажмана следећег управника БГБ Бранка Ђурђулова.⁶⁵

Приликом пресигнирања и прекласификације фонда он је смештен по *numerus currens*-у, што је допринело бржем и једноставнијем услуживању корисника⁶⁶, а БГБ је „по први пут од свог постојања, сређена по узору на велике савремене библиотеке у свету у којима су књижни фондови смештени по формату и у којима се стриктно примењује универзална децимална класификација“.⁶⁷ У овом периоду формиран су, у сарадњи са радним организацијама и школама, покретни фондови, а радило се и на набавци библиобуса, који би значајно допринео приближавању фондова корисницима, на чему је Олга Перић инсистирала како у својим теоријским радовима⁶⁸, тако и у пракси. БГБ је једна од ретких институција која је 1963. године формирала књиговезницу, која је допринела заштити и ревитализацији постојећег фонда⁶⁹, а у исто време започето је и микрофилмовање у Завичајном одељењу.⁷⁰

„Оцењујући делатност Библиотеке града Београда у целини и рад њеног колектива, [...] Републички секретаријат за културу СР Србије доделио је [...] установи Седмојулску награду за 1963. годину. То је највеће признање које је [...] Библиотека добила у периоду од 33 године

⁶⁰ „Савет за културу Народног одбора среза Београд, својим решењем бр. 1257, основао је *Библиотечки центар за библиотеке београдског среза*. Основни задатак овог центра био је да се све библиотеке повежу у једну мрежу на челу са Библиотеком града Београда [...] Библиотечки центар као самостална институција радио је до 31. октобра 1959. године, када је наставио рад као једна од унутрашњих организационих јединица Библиотеке града Београда, под именом Одељење за унапређење библиотечке делатности, а касније од 1961. године, када је решењем бр. 200/61 Библиотека постала матична за Београд, преименован је у Одељење за унапређење рада популарних библиотека и пропаганду. – Бранка Драгосавац, *Децја одељења Библиотечке града Београда* (Београд: Библиотека града Београда, 2018), 107–109.

⁶¹ *Izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda u 1960 godini*, preuzeto 28. 11. 2023, <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=274&from=pubstats>.

⁶² Исто.

⁶³ *Izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda za period januar-novembar 1962. godine*, preuzeto 29. 11. 2023, <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=38&from=pubstats>.

⁶⁴ *Godišnji izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda za 1964. godinu*.

⁶⁵ Драгана Михаиловић, „Бранко Ђурђулов и његов допринос развоју Библиотеке града Београда“ у *Библиотечке и игенџиџеш 2: зборник радова са научној скуџа одржаног 24. и 25. маја 2019. године у Панчеву* (Панчево: Градска библиотека, 2019), 113.

⁶⁶ *Godišnji izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda u 1963. godini*.

⁶⁷ *Izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda za period januar-novembar 1962. godine*.

⁶⁸ Перић, „Основни задаци и улога матичне библиотеке у развоју мреже библиотека“: 17.

⁶⁹ *Godišnji izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda u 1963. godini*.

⁷⁰ *Izveštaj o izvršenju programa delatnosti Biblioteke grada Beograda za 1965. godinu*.

Драгосавац Б. и др. „Од Ужичке републике до Маршалата: Библиотекарски пут Олге Перић“, 51–61

свога рада. То је велико признање, али и велика обавеза на плану даљих предузећа⁷¹. Свакако да је део заслуга за ову награду припадао Олги Перић и њеним напорима да БГБ постане угледна библиотека у тадашњој држави.

Организација библиотеке друга Тита

Библиотека Јосипа Броза Тита „настајала је у периоду од 1941. до 1980. године прикупљањем и чувањем књига „које је [...] лично поседовао, оних које је добијао на поклон“ од аутора дела, државника, делегација, као и „оних публикација које су набављане за његове потребе“⁷². Обухвата литературу из области историје, уметности, књижевности, белетристике, филозофије, религије, политике, од којих један део припада старим и ретким издањима.⁷³ Међутим, мање је познато, да је овај фонд остао несређен до седамдесетих година прошлог века.

По постављењу на место библиотекара у резиденцији тадашњег председника државе 1968. године, Олга Перић⁷⁴ приступила је сређивању расутих фондова, по разним просторијама у којима су се књиге налазиле, јер како сама пише „и поред великог броја књига, Титова библиотека не постоји“⁷⁵.

У Елаборату који је израдила, под називом *Концепција за њено стављање и организацију Библиотеке друга Тита*, Олга Перић, након навођења затеченог стања библиотеке која се налазила у неколико просторија у оквиру резиденције, а састојала се од монографских, серијских публикација, некњижне грађе и албума, дала је два предлога за њену комплетну организацију.

„Прва могућност“ и, по њеном мишљењу, боље организована, била је „створити једну, јединствену, велику, уникатску библиотеку, на једном месту и у просторији која ће служити само за ту сврху“, која би обухватила све књиге, албуме и периодичне публикације. „Ту библиотеку стручно средити и даље стално развијати према интересу, жељама и потребама друга Тита“. „Друга могућност“ била је да се стручно среде и израде каталози за све књиге у просторијама где се тренутно налазе. На тај начин би се добио „низ патуљастих библиотека, везаних за име објекта где су смештене“, које, како даље пише, не задовољавају „ни минимум библиотечких захтева“⁷⁶.

Стручно уређење библиотеке подразумевало је смештај књига по *numerus currens*-и, израду ауторског и предметног каталога, координирану набавку публикација (у земљи од издавача, а у иностранству преко амбасада СФРЈ), излучивање дупликата, прекоричавање одређених наслова серијских публикација који би се трајно чували. Олга Перић је ову библиотеку конципирала првенствено као депозитну за сва издања Јосипа Броза Тита и о њему, без обзира на то где су и када објављена и издата. У фонду је било предвиђено и да се чувају Албуми⁷⁷

⁷¹ *Godišnji izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda za 1964. godinu.*

⁷² Vesna Mikelić i Vesna Pavlović, *Kolekcija knjiga o Titu: biblioteke [i. e. biblioteka] celina Josipa Broza Tita* (Beograd: Muzej Jugoslavije, 2016), 8.

⁷³ Tanjug, *Biblioteka Josipa Broza Tita – deo naše i svetske baštine*. Objavljeno 27. 01. 2014, preuzeto 29. 11. 2023, <https://www.politika.rs/sr/clanak/282610/Vesti-kultura-i-zabava/Biblioteka-Josipa-Broza-Tita-deo-nase-i-svetske-bastine>.

⁷⁴ Осим Олге Перић познато је да је на уређивању библиотеке радио и Живко Брковић. – Марина Вулићевић, „Судбина 'Горског вијенца' као добар трилер“, објављено 20. 08. 2017, preuzeto 29. 11. 2023, <https://www.politika.rs/scc/clanak/387307/Sudbina-rukopisa-Gorskog-vijenca-kaodobar-triler>.

⁷⁵ Архив Југославије (АЈ), Фонд бр. 837, Фасц. бр. VI-3, Јединица описа к. 11. – Олга Перић, *Концепција за постављање и организацију Библиотеке друга Тита*, Beograd, 26. mart 1969. (Аутори се захваљују Весни Микелић, музејском саветнику Одељења за истраживање и заштиту музејског фонда Музеја Југославије на уступљеном документу).

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Фототека је основана „1948. године, по идеји Тихомира Станојевића“, представљала је „хронологију живота и рада председника Тита“, а сложена слично као библиотечки фонд. Осамдесетих година састојала се од „670 повеза-албума“ са око „120.000 фотографија из његове званичне делатности и приватног живота“. – Братислав Стојановић, „Меморијални центар 'Јосип Броз Тито': просторни оквири и перспективне могућности“, *Годишњак града Београда* Књ. 30 (1983): 177.

који „имају посебну димензију“, „стижу са свих страна и у највећем броју су апсолутни уникати, прављени искључиво за поклон другу Титу.“ Предложила је и израду хемеротека „из стране штампе, од чланака који говоре о другу Титу“, при нашим амбасадама широм света, а предвиђено је да се налазе у одељку документације о председнику.⁷⁸

Из овог документа сасвим је евидентно да је у конципирању нове библиотеке Олга Перић применила сва знања која је стекла током година проведених на високим позицијама у Библиотеци Матице српске и Библиотеци града Београда. Знајући колико је ово велики и важан посао, предлаже да током летњих месеци, „када друг Тито борави ван Београда“, стручњаци и „најбољи библиотекарски“ Народне и Универзитетске библиотеке из Београда узму учешће у реализацији овог пројекта.⁷⁹

Извесно је, а каснији текстови то и потврђују, да је Библиотека Јосипа Броза Тита остала распарчана, односно да се налазила на више различитих локација, али је, такође, познато и то да је њен већи део почетком осамдесетих година прошлог века износио „9.119 наслова књига и периодике“ у 11.928 примерака, да је био „срећен, сигниран и обрађен по међународним стандардима“ и смештен у „резиденцији са радним кабинетом“. Мањи број наслова налазио се у билијарници и Кући цвећа, као и на Брионима.⁸⁰ „Средином 90-их година Библиотека је исељена из простора Резиденције у Ужичкој 15. Од 2011. године [...] је смештена унутар просторија Куће цвећа“.⁸¹ Одлуком број 110/12 из 2014. године Библиотека целина Јосипа Броза Тита проглашена је културним добром од великог значаја.⁸²

Закључак

Библиотекарски рад Олге Перић, према подацима истражене и систематизоване архивске грађе и објављених података у монографским и серијским публикацијама, трајао је, са извесним краћим прекидима, пуне три деценије. Током овог периода ни у једном тренутку није одустајала од високих критеријума у раду организација којима је руководила – од постављења за првог библиотекара Јавне библиотеке у Чачку, током борби у Другом светском рату, руковођења Библиотеком Матице српске у Новом Саду и Библиотеком града Београда, као и конципирању и организацији Библиотеке друга Тита. У свим овим институцијама показала се као вешт руководилац и познавалац библиотечке струке, спреман на примену нових правила, која су била усаглашена са интернационалним библиотекарством. Осим тога, пажњу је посвећивала образовању, стручном усавршавању и дошколавању библиотечког кадра, као једном од значајних полуга развоја струке, педесетих и шездесетих година прошлог века. Огроман допринос пружила је и у напорима да библиотеке којима је руководила имају адекватне услове за рад и смештај фондова. Сва стечена знања применила је приликом устројавања Библиотеке Јосипа Броза Тита, а у реализацији овог пројекта предвидела је да на њему раде и стручњаци-библиотекарски из Народне и Универзитетске библиотеке из Београда. Својом делатношћу оставила је немерљив траг у српском библиотекарству 20. века о чему сведоче и награде које је примила: Орден рада III реда (1950), Орден братства и јединства са сребрним венцем (1971), Орден рада са црвеном заставом (1973) и „Милорад Панић-Суреп“ (1973).

⁷⁸ Olga Perić, *Koncepcija za postavljanje i organizaciju Biblioteke druga Tita*, Beograd, 26. mart 1969.

⁷⁹ Isto.

⁸⁰ Стојановић, „Меморијални центар „Јосип Броз Тито“: 176.

⁸¹ Mikelić i Pavlović, *Kolekcija knjiga o Titu...*, 10.

⁸² „Odluka o utvrđivanju stare i retke bibliotečke građe za kulturno dobro od velikog značaja“, *Službeni glasnik* br. 2 (2014), preuzeto 31. 1. 2024, http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2014_01/t01_0073.htm.

Литература и извори:

1. Arhiv Jugoslavije (AJ). Fond br. 837, Fasc. br. VI-3, Jedinica opisa k. 11. – Olga Perić, *Koncepcija za postavljanje i organizaciju Biblioteke druga Tita*, Beograd, 26. mart 1969.
2. Arsenijević, Olga. „Svetozar Marković i pitanje oslobođenja 'ženskinja'“. *Letopis Matice srpske* God. 120, knj. 358, sv. 2–3 (avgust–septembar 1946): 207–212.
3. Ćorović, Ljubica. *Ilustrovana istorija Biblioteke grada Beograda*. Beograd: Biblioteka grada Beograda, 2011.
4. Dragosavac, Branka. *Dečja odeljenja Biblioteke grada Beograda*. Beograd: Biblioteka grada Beograda, 2018.
5. *Enciklopedija Srpskog narodnog pozorišta*. Perić-Arsenijević-Stokanović Olga. Preuzeto 28. 3. 2023. <https://www.snp.org.rs/enciklopedija/?p=8561>.
6. *Godišnjak Biblioteke Matice srpske za 1981. godinu* Knj. 6 (1983): 48.
7. *Godišnji izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda u 1963. godini*. Preuzeto 29. 11. 2023. <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=39&from=pubstats>.
8. *Godišnji izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda za 1958. godinu*. Preuzeto 28. 11. 2023. <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=32&from=pubstats>.
9. *Godišnji izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda za 1964. godinu*. Preuzeto 29. 11. 2023. <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=40&from=pubstats>.
10. *Izveštaj o izvršenju programa delatnosti Biblioteke grada Beograda za 1965. godinu*. Preuzeto 29. 11. 2023. <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=277&from=pubstats>.
11. *Izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda u 1960 godini*. Preuzeto 28. 11. 2023. <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=274&from=pubstats>.
12. *Izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda za period januar-novembar 1962. godine*. Preuzeto 29. 11. 2023. <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=38&from=pubstats>.
13. Marković, Ljubomir. *Čitaonice i biblioteke u Čačku*. Čačak: Litopapir, 1998.
14. Micković, Evica i Milena Radojčić, prir. *Logor Banjica: logoraši: knjige zatočenika koncentracionog logora Beograd – Banjica: (1941–1944)*. T. 1. Beograd: Istorijski arhiv, 2009.
15. Mihailović, Dragana. „Branko Đurđulov i njegov doprinos razvoju Biblioteke grada Beograda“. U *Biblioteke i identitet 2: zbornik radova sa naučnog skupa održanog 24. i 25. maja 2019. godine u Pančevu*, 107–116. Pančevo: Gradska biblioteka, 2019.
16. Mihajlović, Borislav i Radomir Radujkov. „Izveštaj o radu Biblioteke Matice srpske u 1958 godini“. U *Izveštaji Matice srpske: za 1958 godinu*. Preuzeto 13. 9. 2024. <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=numerated&id=32087&m=2#page/32/mode/2up>.
17. Mikelić, Vesna i Vesna Pavlović. *Kolekcija knjiga o Titu: biblioteke [i. e. biblioteka] celina Josipa Broza Tita*. Beograd: Muzej Jugoslavije, 2016.
18. Nagrada „Milorad Panić-Surep“. Preuzeto 31. 3. 2023. <https://nb.rs/zmb/nagrade/#superb>.
19. „Odluka o utvrđivanju stare i retke bibliotečke građe za kulturno dobro od velikog značaja“. *Službeni glasnik* br. 2 (2014). Preuzeto 31. 1. 2024. http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2014_01/t01_0073.htm.
20. Otašević, G. „Po dobru se ljudi pamte“. *Politika*, 22. 06. 2023. Preuzeto 27. 3. 2023. <https://www.politika.rs/scc/clanak/297147/Po-dobru-se-ljudi-pamte>.
21. Perić, Olga. „Biblioteka oslobođenog Čačka 1941.: (1. X 1941 – 20. XI 1941)“. *Bibliotekar* God. 13, br. 5 (1961): 418–420.
22. Perić, Olga. „Biblioteka u oslobođenom Čačku 1941. godine“. *Glas biblioteke* God. I, br. 1 (1988): 23–25.
23. Perić, Olga i Radomir Radujkov. „Izveštaj o radu Biblioteke Matice srpske u 1955 godini“. U *Izveštaji Matice srpske: za 1955 godinu*. Preuzeto 13. 9. 2024. <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=numerated&id=30538&m=2#page/4/mode/2up>.
24. Perić, Olga. *Izveštaj o radu Biblioteke grada Beograda od 1. I 1959. do 31. X. 1959. g.* Preuzeto 28. 11. 2023. <http://dlibra2.bgb.rs/dlibra/docmetadata?id=33&from=pubstats>.
25. Perić, Olga. „Osnovni zadaci i uloga matične biblioteke u razvoju mreže biblioteka“. *Bibliotekar* God. 13, br. 1–3 (1961): 16–25.
26. Perić, Olga. „Povodom osnivanja Saveza biblioteka i organizacija za širenje knjige“. *Knjižničar* God. 6, br. 21–22 (1957): 583–587.

27. Perić, Olga. „Praktični aspekti sprovođenja sistema sticanja i raspodele dohotka u bibliotekama“. *Bibliotekar God.* 13, br. 6 (1961): 603–621.
28. Perić, Olga. „Proslava pedesetogodišnjice Gradske biblioteke u Varšavi“. *Bibliotekar God.* 10, br. 2/3 (1958): 220.
29. Perić, Olga. „Tri neobjavljena pisma iz Vukove prepiske“. *Bibliotekar God.* 21, br. 1 (1969): 5–12.
30. Perić, Olga. „Uvodno izlaganje na godišnjoj Skupštini Društva bibliotekara Srbije“. *Bibliotekar God.* 18, br. 4 (1966): 243–248.
31. „Rad Biblioteke“. U *Izveštaji Matice srpske: za 1953 godinu*. Preuzeto 13. 9. 2024. <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=numerated&id=30536&m=2#page/4/mode/2up>.
32. Radonjić. M. „Olga Perić (1913–1933)“. *Almanah pozorišta Vojvodine sv. 27* (1994): 145–146.
33. Stojanović, Bratislav. „Memorijalni centar 'Josip Broz Tito' : prostorni okviri i perspektivne mogućnosti“. *Godišnjak grada Beograda Knj.* 30 (1983): 161–193.
34. Stokanović, Olga. „Rad Matice srpske: patronat Biblioteke Matice srpske“. *Letopis Matice srpske God.* 130, br. 373, sv. 2 (februar 1954): 177.
35. Tanjug, *Biblioteka Josipa Broza Tita – deo naše i svetske baštine*. Objavljeno 27. 01. 2014, preuzeto 29. 11. 2023. <https://www.politika.rs/sr/clanak/282610/Vesti-kultura-i-zabava/Biblioteka-Josipa-Broza-Tita-deo-nase-i-svetske-bastine>.
36. Vukotić, Bojana. „Ličnosti koje su obeležile rad Društva“. U *Bibliotekarsko društvo Srbije: 1947–2022*, 87–105. Beograd: Bibliotekarsko društvo Srbije, 2022.
37. Vulićević, Marina. „Sudbina 'Gorskog vijenca' kao dobar triler“. Objavljeno 20. 08. 2017, preuzeto 29. 11. 2023. <https://www.politika.rs/scc/clanak/387307/Sudbina-rukopisa-Gorskog-vijenca-kao-dobar-triler>.
38. Vulović, Dobrica i dr. *Studentkinje beogradskog Univerziteta u revoluciji*. Beograd: Centar za marksizam Univerziteta u Beogradu, 1988.

From the Republic of Užice to the Marshal's Building: the librarian's path of Olga Perić

Summary

Olga Perić (Arsenijević, Stokanović) (Stari Bečej, 1913–1993) was remembered in Serbian cultural history for the complex work tasks she was engaged in.

Olga Perić began her career as a librarian during the Second World War and continued from 1953 in Novi Sad and later Belgrade, where she remained until her retirement in 1972. During this period, she proved to be an excellent connoisseur of the profession, to which she made a significant contribution. She actively worked to raise awareness of the importance of educated and trained staff, the introduction and application of international rules in libraries of all types, and made an extraordinary effort in spatial planning and increasing spatial capacities for holding funds. In addition, she proved to be a skilled manager and was remembered for the fact that she did not deviate from the high criteria for the work of the institutions she managed or in the formation of which she participated.

This work aims to present the action of O. Perić in Serbian culture, with particular reference to librarianship.

She worked in the libraries of Serbia for three full decades, and her work has not been thoroughly reviewed and systematized until now. Using the preserved annual reports of the institutions in which she was engaged, published texts in monographic and serial publications and her works in professional journals will show her efforts to raise awareness of the importance of libraries as well as her contribution to their development.

Keywords: Olga Perić (1913–1993), librarian, Matica Srpska Library, Belgrade City Library, Josip Broz Tito's Personal Library

Примљено: 20. септембра 2024.

Исправке рукописа: 20. октобра 2024.

Прихваћено за објављивање: 28. октобра 2024.